

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	27 november 2025
Voorstelnummer	D903345
Datum raadsvoorstel	30 september 2025
Portefeuillehouder(s)	Marco Wieseahn
Commissie	Algemene raadscommissie
Datum commissie	20 november 2025
Soort agendering	Ter besluitvorming
Agendapunt	
Team	DenS - Beleid
Opsteller	Marijn Korver
Datum B&W besluit	7 oktober 2025
Bijlagen:	

Onderwerp : **Verordening Bergen-Egmond-Schoorlpas**

Voorgesteld besluit

De raad besluit:
de verordening Bergen-Egmond-Schoorlpas vast te stellen.

Geheimhouding

Geheimhouding ☐ Ja **Geheimhouding** ☐ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Met ingang van 1 januari 2026 introduceert Zaffier in samenwerking met alle deelnemende gemeenten een Dorpspas. Voor de gemeente Bergen wordt dit de Bergen-Egmond-Schoorlpas. Waar in dit voorstel wordt gesproken over de Dorpspas, moet dit gelezen worden als de Bergen-Egmond-Schoorlpas. Om dit te kunnen doen wordt aan uw raad voorgesteld om een verordening vast te stellen.

De Dorpspas is bedoeld om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen in hun maatschappelijke participatie. Elke gemeente krijgt een eigen variant van de pas met een herkenbare lokale identiteit.

Voor minima wordt de Dorpspas voorzien van een tegoed dat besteed kan worden aan bijvoorbeeld culturele, sportieve of sociale activiteiten. Hoewel de pas per gemeente een eigen uitstraling heeft, is het aanbod voor alle gemeenten gelijk. Inwoners kunnen dus in elke deelnemende gemeente gebruikmaken van hetzelfde aanbod.

Uw raad heeft op 24 oktober 2024 het beleidskader minimabeleid en schuldhulpverlening 'Niemand aan de Zijlijn' vastgesteld. Hierin staat opgenomen dat de regelingen en voorwaarden van het minimabeleid vereenvoudigd moeten worden, waarbij er meer uitgegaan wordt van vertrouwen. Om dit te doen is besloten om een Dorpspas in te voeren. Gemeenten hebben de mogelijkheid om de Dorpspas ook beschikbaar te stellen voor andere inwoners, bijvoorbeeld door deze te koop aan te bieden als Kooppas. Uw raad heeft aangegeven dit graag te willen, met name zodat er geen stigmatiserende werking op het gebruik van de Dorpspas zit. Op 23 september 2025 heeft ons college besloten om de invoering van een Kooppas, als aanvulling op de minimapas, per 1 januari 2026 in te laten gaan.

Het huidige voorstel heeft hier echter geen betrekking op. Dit voorstel gaat uitsluitend over het juridisch mogelijk maken van het verstrekken van de Dorpspas met tegoed aan minima.

De verordening vormt, samen met de nadere regels, de juridische basis voor het aanbieden van de pas aan inwoners met een minimuminkomen. Hiermee wordt geborgd dat de ondersteuning op een rechtmatige wijze kan plaatsvinden. In de verordening is het volgende opgenomen:

1. Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm komen in aanmerking;
2. De pas wordt automatisch (ambtshalve) verstrekt;
3. Zaffier is bevoegd om nadere regels vast te stellen over de uitvoering.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

De juridische grondslag voor het verstrekken van de Dorpspas ligt in de Gemeentewet, niet in Participatiewet. Hoewel er geen verband is met de Participatiewet is het voor de eenheid in de systematiek wel handig om in de verordening dezelfde begrippen te hanteren als in die wet.

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende politieke dossiers:
het beleidskader minimabeleid en schuldhulpverlening 'Niemand aan de Zijlijn' 2024-2027.

Uw raad heeft bij de raadsavonden aangegeven positief te staan tegenover de invoering van een (regionale) Dorpspas.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Beoogd effect van de Dorpspas

- het stimuleert inwoners met beperkte financiële middelen om deel te nemen aan het maatschappelijk leven en voorkomt dat zij vanwege financiële belemmeringen buitengesloten raken;
- het op eenvoudige wijze ontsluiten van gemeentelijke minimaregelingen voor de doelgroep;
- het verhogen van het bereik van de minimaregelingen;
- het realiseren van efficiency voor de uitvoering;
- het budget dat gemeente beschikbaar stelt voor regelingen stimuleert de lokale economie omdat pashouders budget lokaal kunnen besteden;
- het makkelijker maken voor inwoners om zich, bij organisaties die zich inzetten voor minima, te legitimeren waardoor ze aanspraak kunnen maken op een voorziening zonder een benodigde inkomenstoets;
- het gebruik kan beter gemonitord worden en het aanbod kan eventueel aangepast worden aan behoeften.

Voorgesteld wordt om de verordening Bergen-Egmond-Schoorlpas vast te stellen.

De invoering van een gemeentelijke verordening vormt de juridische basis voor het aanbieden van de Dorpspas aan inwoners met een minimuminkomen. Hiermee wordt geborgd dat de ondersteuning op een rechtmatige wijze kan plaatsvinden.

De verordening bevat de volgende kernbepalingen:

1. Doelgroep

Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm komen in aanmerking voor de Dorpspas.

Argument

Voor het merendeel van de minimavoorzieningen wordt al een inkomensgrens van 120% gehanteerd. Het is wenselijk om voor zoveel mogelijk minimavoorzieningen dezelfde inkomensgrens te hanteren omdat dit voor inwoners eenvoudiger en overzichtelijker is. Eén uniforme grens voorkomt verwarring en vermindert de kans dat inwoners voorzieningen mislopen doordat ze denken dat ze er geen recht op hebben. Inwoners maken zo eerder gebruik van de voorziening, waardoor grotere (en duurdere) problemen voorkomen worden.

2. Ambtshalve verstrekking

De pas wordt zoveel mogelijk ambtshalve verstrekt aan personen of huishoudens waarvan vastgesteld kan worden dat zij tot de doelgroep behoren.

Argumenten

Het gaat het niet-gebruik van regelingen tegen

Veel mensen die recht hebben op een minimavoorziening vragen deze niet aan (b.v. door schaamte, gebrek aan kennis, of moeite met formuleren). Ambtshalve toekenning voorkomt dit probleem en zorgt dat meer mensen krijgen waar ze recht op hebben.

Op dit moment maakt 14% van de inwoners in de gemeente Bergen gebruik van de minimaregelingen die voor hen bedoeld zijn. Het bereik gaat, op basis van het gemiddeld bereik van de bestaande passen in Alkmaar en Dijk en Waard, omhoog naar ongeveer 57%.

	Bergen	Castricum	Heiloo	Uitgeest
Bereik maatschappelijke participatie regeling 2023 Bron: armoedemonitor 2023	14%	20%	21%	18%
Verwacht bereik o.b.v. gemiddeld bereik passen Alkmaar (60%) en Dijk en Waard (54%)	57%	57%	57%	57%

Ambtshalve verstrekken verlaagt ook de administratieve lasten

Zaffier beschikt al over veel benodigde informatie. Het is daarom efficiënter om voorzieningen automatisch toe te kennen.

Voorkomen van schulden en armoede

Tijdige verstrekking van minimavoorzieningen helpt om armoede of schulden te voorkomen. Veel mensen met een laag inkomen zitten financieel krap, en directe ondersteuning zonder aanvraagprocedures kan net het verschil maken.

3. Nadere regels

Het dagelijks bestuur van Zaffier is bevoegd om de nadere regels vast te stellen voor de uitvoering.

Dit betreft onder andere:

- de hoogte van het tegoed;
- het type voorzieningen en activiteiten waar het tegoed voor gebruikt kan worden (bijv. sportclubs, bibliotheek, theater);
- nadere criteria of voorwaarden voor het gebruik van de pas.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Beleidsregel i.p.v. verordening

In plaats van een verordening kan Zaffier alleen beleidsregels opstellen. Echter is dit juridisch minder sterk:

- Het geeft geen afdwingbaar recht. Zaffier kan daar makkelijker van afwijken.
- De pas kan niet meer ambtshalve worden toegekend. De bevoegdheid tot ambtshalve toekenning van een voorziening moet in een verordening worden geregeld.

Een verordening biedt formele grondslag voor besluiten en voorkomt juridische kwetsbaarheid bij bezwaar, klachten of rechterlijke toetsing.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Gemeenten Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest.

Voor deze gemeenten wordt met ingang van 1 januari 2026 een Dorpspas ingevoerd. Daarom is het noodzakelijk om dit juridisch te borgen in een verordening.

Alkmaar en Dijk en Waard

De AlkmaarPas en de DijkenwaardPas blijven in zijn huidige vorm gehandhaafd.

Uniformiteit

Het beleid dat Zaffier uitvoert dient zoveel als mogelijk voor alle gemeenten uniform te zijn. Het beleid voor de AlkmaarPas en DijkenwaardPas is al op elkaar afgestemd en is nagenoeg uniform.

Het beleid voor de overige gemeenten wordt hierop afgestemd. Dit bevordert een gelijke behandeling van inwoners die wonen in een van de deelnemende gemeenten aan Zaffier en vergemakkelijkt de uitvoering.

Bouwen aan Sora (Sociale Onderneming Regio Alkmaar)

Zaffier wil een samenhangend beleid formuleren dat voor inwoners voorspelbaar en begrijpelijk is. Dit is ook een afspraak die in het eindrapport "Bouwen aan Sora" voor onze inwoners is gemaakt. Het mag niet meer uitmaken waar je woont, de ondersteuning die je ontvangt is gelijk ongeacht de woonplaats. Daarom is ook in de Gemeenschappelijke regeling Zaffier door de gemeenteraden bepaald dat Zaffier o.a. als doel heeft om de taken zo efficiënt en effectief mogelijk in te richten en om door middel van overleg het beleid zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen (art. 3).

RISICO'S

Platform passen

Recent is het faillissement uitgesproken van Groupcard. Voor Zaffier en de deelnemende gemeenten heeft dit geen gevolgen. De Stichting maakt voor de Dorpspas gebruik van het platform van BS&F. De werkwijze verschilt wezenlijk van die van Groupcard. De werkwijze is veilig: budgetten worden pas achteraf uitgekeerd na daadwerkelijke besteding door de pashouder. Ook is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. De gegevensverwerking is in kaart gebracht en er worden passende maatregelen genomen om de risico's te beheersen. De leverancier is ISO 27001 gecertificeerd, wat bevestigt dat informatiebeveiliging goed is geborgd.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

De overeenkomst met het Jeugdfonds Sport & Cultuur (JFSC) loopt nog tot eind 2026. Het JFSC maakt het mogelijk dat kinderen en jongeren uit gezinnen met weinig geld, toch mee kunnen doen met voetbal, muziekles, turnen, streetdance, judo, theaterles of een andere sportieve of creatieve activiteit.

In het Algemeen Bestuur van Zaffier is afgestemd dat de regelingen zoveel als mogelijk vereenvoudigd worden en dat de gelden die nu besteed worden aan het JFSC 'opgaan' in de Dorpspas. In 2026 is er een (theoretisch) risico op tijdelijk dubbele kosten als een inwoner zowel gebruik maakt van de Dorpspas als van het JFSC.

Juridische risico's

Zonder verordening geen juridische basis voor inkomensondersteuning via Dorpspas

De Dorpspas is gekoppeld aan gemeentelijke regelingen voor een tegemoetkoming in kosten voor mensen met een laag inkomen.

Zonder verordening (en nadere regels) ontbreekt de juridische grondslag voor het verstrekken hiervan. Het gevolg is dat de gemeente de middelen niet rechtmatig kan toekennen via deze pas.

Minder of geen ondersteuning voor minima

Zonder vastgestelde regeling kunnen minima geen aanspraak maken op vergoedingen via de Dorpspas. Het gevolg is dat de doelgroep slechter wordt bereikt.

Risico op willekeur en rechtsongelijkheid

Zonder duidelijke regels over wie in aanmerking komt en onder welke voorwaarden is het voor de uitvoering lastig om goede besluiten te nemen.

Conclusie

Zonder een verordening ontbreekt een juridische beleidsmatige en organisatorische basis voor inkomensondersteuning aan minima met risico op rechtsonzekerheid, verminderde participatie en ongelijkheid.

FINANCIËN

De kosten van de regeling worden gedekt vanuit het bestaande budget voor armoede en minimabeleid. De hoogte van het tegoed en het verwachte bereik worden in de nadere regels vastgelegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de beschikbare middelen.

De minimaregelingen zelf wijzigen niet. Maar verwachting is wel dat het tot extra kosten gaat leiden omdat het bereik hoger wordt. Het is belangrijk dat de mensen waar de regelingen voor bedoeld zijn daar ook gebruik van maken.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing.

PARTICIPATIE

De concept verordening is voor advies voorgelegd aan de Cliëntenadviesraad (CAR) van Zaffier. Op 13 augustus 2025 hebben zij een advies afgegeven. Zij onderschrijven het belang van toegankelijke participatiemogelijkheden voor financieel kwetsbare inwoners en waarderen dat de gemeenten een structurele voorziening ontwikkelen die hieraan bijdraagt.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Het Dagelijks Bestuur van Zaffier heeft een voorlopig besluit genomen op 11 september 2025 over de invoering van de Dorpspas en neemt een definitief besluit op 11 december 2025.

De uitvoering van de Dorpspas wordt door Zaffier belegd bij de Stichting Hart van Noord Holland. Het gaat om alle werkzaamheden die de Dorpspas met zich mee brengt. De stichting zorgt er voor dat de pas uiterlijk 1 januari 2026 geïmplementeerd is.

De stichting verzorgt de communicatie naar de pashouders over pasaanbod, in stijl van de gemeente. Het gaat dan o.a. om on- en offline communicatie, communicatiemiddelen, campagnevoering en onderhoud social mediakanalen. De stichting verzorgt ook de communicatie naar de aanbieders en het aanbodmanagement. Dit betekent: creëren, uitbreiden en behouden van een aantrekkelijk pasaanbod in de deelnemende gemeenten van Zaffier en alle contacten met aanbieders in de gemeenten.

Zaffier communiceert via de reguliere kanalen over de Dorpspas.

BIJLAGEN

1. verordening Bergen-Egmond-Schoorlpas

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

1. het beleidskader minimabeleid en schuldhelpverlening 'Niemand aan de Zijlijn' 2024-2027.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

J.J. (Joyce) de Hondt
secretaris

J.H.M. (Jaap) Bond
burgemeester